

Сокальська кераміка відтепер у Нацпереліку нематеріальної культурної спадщини

1.7.2026 - | Ministerstvo kultury ta informpolityky

Міністерство культури України включило «Традицію побутування та мистецтво створення сокальської кераміки» до Національного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини України.

Сокальська кераміка — це різновид кераміки, що сформувався на території Сокаля (нині — місто у Шептицькому районі Львівської області, адміністративний центр Сокальської міської громади) — одного з провідних гончарних осередків України, відомого з XV століття.

Вона вирізняється серед інших насамперед колоритом, мотивами декору та стилістикою, притаманними лише цьому осередку: широкими, лапідарними мазками зеленого, жовтого й брунатного кольорів на білому тлі, підкреслено великими головними композиційними елементами із зображеннями птахів, гілок, пишних квітів, соняшників, великих розет і годинника.

Технологія виготовлення керамічних виробів базується на традиційних прийомах ручного гончарства та багатоступеневому декоративному оздобленні.

Сьогодні вироби сокальської кераміки поєднують традиційні художні мотиви з ужитковим призначенням, органічно входячи в сучасний побут як практичний і водночас декоративний елемент.

Традиція побутування сокальської кераміки тісно пов'язана з повсякденним життям місцевих мешканців. Глиняні горщики, макітри, глечики, миски, баньки, кухлі та дзбанки використовують у щоденному побуті. У глиняному посуді готують страви, зберігають молочні продукти, воду, зерно, мед та інші харчові продукти. Завдяки природним властивостям глини такий посуд тривалий час зберігає температуру й смакові якості їжі.

Окремі вироби виконують обрядову та декоративну функції. Кераміку використовують під час релігійних свят, родинних подій, весільних і календарних обрядів, а також для оздоблення житлового простору. Декоративні миски, тарелі, кахлі та інші оздоблені вироби розміщують у традиційному інтер'єрі як символи добробуту, охайності та естетичного смаку родини.

Тепер місцеві громади мають взяти до уваги рекомендації та пропозиції з охорони елементів нематеріальної культурної спадщини, які розробила Експертна рада з питань нематеріальної культурної спадщини при Міністерстві культури України.

Національний перелік елементів нематеріальної культурної спадщини України існує з 2012 року. Станом на сьогодні до нього внесено вже понад 120 елементів.

<https://mincult.gov.ua/news/sokalska-keramika-vidteper-u-naczpereliku-nematerialnoyi-kulturnoyi-sp-adshhyny>